

ELEMENT "FANTASTIČNO" U DJELU HARRY POTTER I DAROVI SMRTI

Ivanišević, Lara

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Split / Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:172:957164>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-17**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Faculty of humanities and social sciences](#)

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
FILOZOFSKI FAKULTET
UČITELJSKI STUDIJ**

LARA IVANIŠEVIĆ

**DIPLOMSKI RAD
ELEMENT FANTASTIČNO U DJELU „HARRY POTTER I
DAROVI SMRTI”**

Split, 2023.

SVEUČILIŠTE U SPLITU
FILOZOFSKI FAKULTET U SPLITU
Integrirani preddiplomski i diplomski učiteljski studij

Lara Ivanišević
Element fantastično u djelu „Harry Potter i Darovi smrti”

Studentica: Lara Ivanišević

Mentorica: izv. prof. dr. sc. Helena Dragić

Split, srpanj 2023.

Sadržaj:

1.	Uvod	1
2.	Bilješka o autorici	3
3.	Dječja književnost i fantastika kao žanr	6
3.1.	Fantastična priča	8
3.1.1.	Alisa u Zemlji Čudesa.....	10
3.1.2.	Alisa iza ogledala	11
4.	Ciklus knjiga Harryja Pottera	13
4.1.	Kratak osvrt na Harryja Pottera i Darove smrti	14
5.	Prikaz fantastičnih elementa u serijalu „Harryja Pottera”	17
6.	Fantastični elementi u djelu „Harry Potter i Darovi smrti”	18
6.1.	Fantastična bića u djelu „Harry Potter i Darovi smrti”	19
6.1.1.	Čarobnjaci i vještice.....	19
6.1.2.	Kućni vilenjaci	20
6.1.3.	Divovi	21
6.1.4.	Feniks	22
6.1.5.	Goblin	24
6.1.6.	Bazilisk	25
6.2.	Lokacija djela kao simbolika razvoja radnje.....	25
6.3.	Magični predmeti	26
6.3.1.	Štapić.....	27
6.3.2.	Višesokovni napitak.....	28
6.3.3.	Mač Godrica Gryffindora.....	28
6.3.4.	Metalni oklopi u Hogwartsu	29
6.3.5.	Sito sjećanja	30
6.4.	Darovi smrti	31
6.5.	Horcruxi	32
7.	Zaključak	37
8.	Literatura	38

1. Uvod

„Harry Potter i Darovi smrti” je sedmi i ujedno posljednji roman u serijalu knjiga „Harry Potter” autorice J. K. Rowling. Taj roman, kao i prethodni dijelovi, obiluje fantastičnim elementima koji čine čarobni svijet „Harry Pottera” tako privlačnim i jedinstvenim. Fantastični elementi u djelu „Darovi smrti” uključuju sljedeće elemente: magija, fantastična bića, magični predmeti, lokalizaciju prostora itd. U radu se navode i tumače svi navedeni elementi. Čitav serijal romana „Harry Potter” temelji se na postojanju magije.

U „Darovima smrti” magija je ključna za izvođenje čarolija, izbjegavanje opasnosti i suočavanje s raznim izazovima. Osim toga, u svijetu „Harryja Pottera” postoje mnoga čarobna bića kao što su: vilenjaci, patuljci, kentauri, feniksi, zmajevi i mnogi drugi. U posljednjem romanu, tj. „Darovi smrti” pojavljuju se neka od tih bića koja pružaju dodatnu čaroliju i pojačavaju napetost u romanu.

Nadalje, postoje mnogi čarobni predmeti koji imaju posebne moći i funkcije primjerice Horcuroxi, čarobni štapići, Plašt nevidljivosti, Kamen uskrsnuća i mnogi drugi. Navedeni predmeti igraju ključne uloge u radnji i razvoju likova.

Cilj je rada pronaći fantastične elemente u romanu u „Harry Potteru i Darovima smrti”, koji doprinose atmosferi čarolije, pustolovine i avanture. Također, pomažu stvoriti bogat i maštovit svijet u kojem se likovi suočavaju s izazovima, otkrivaju tajne i bore se protiv zla.

Polazeći od pretpostavke da se radi o fantastičnom romanu, podrazumijeva se da će i fantastični elementi biti dio stilske inventara autorice J. K. Rowling pa će se metodama interpretacije i analize pokušati potvrditi postavljena hipoteza.

Istraživački korpus činit će roman o Harryju Potteru, s posebnim naglaskom na posljednjem romanu „Darovi smrti”.

Rad je podijeljen na sedam poglavlja. U prvom poglavlju, uvodu dat je kratki prikaz teme, cilja i hipoteza rada, a u zaključku se potvrđuje postavljena hipoteza i donose zaključci koji mogu postati polazište za daljnja istraživanja. Drugo poglavlje fokusirano je na autoričin život i karijeru. Treće poglavlje sadrži opis i objašnjenje dječje književnosti fokusirajući se na fantastični žanr i jedan od najpoznatijih romana „Alisu u Zemlji Čudesa”, koji je u radu stavljen u svrhu ilustracije takvog tipa romana. Četvrto poglavlje sadrži kratki osvrt na djelo dok je peto poglavlje fokusirano

na fantastične elemente u cijelom serijalu. Šesto poglavlje detaljno objašnjava fantastične elemente u Harryju Potteru i Darovima smrti uključujući i fantastična bića, Hogwarts kao lokaciju djela i magične predmete.

2. Bilješka o autorici

Joanne Rowling rođena je 31. srpnja 1965. godine u gradiću Bristol u Velikoj Britaniji. Odrasla je u Gloucestershiru u Engleskoj, ali tijekom djetinjstva boravila je i u Chepstowu i Gwentu na jugoistoku Walesa. Otac Peter bio je zrakoplovni inženjer u tvornici *Rolls Royce*, a majka Anne bila je znanstvena asistentica na Odjelu kemije u školi *Wyedean Comprehensive*, koju je i Joanne osobno pohađala kao dijete. Joanne je izgubila majku 1990. godine nakon duge borbe protiv bolesti naziva *multipla skleroza*. Spisateljica je odrasla i s mlađom sestrom Di. Mlada Joanne bila je okružena knjigama te je kasnije u intervjuima otkrila kako je živjela za knjige i čitanje. Biti spisateljica bio je njezin san, a prvu je priču napisala sa samo šest godina, poznatu pod imenom *Rabbit*, a koja je pratila avanture jednoga zeca. Joannin prvi roman za temu je imao sudbinu o sedam ukletih dijamanata i njihovih vlasnika, a napisala ga je kao jedanaestogodišnjakinja. Studij je upisala i završila na Sveučilištu Exeter gdje je izučavala francuski jezik s naglaskom na klasičnu književnost.

Njezino poznavanje srednjovjekovne klasične književnosti urodilo je plodom jer je veliki broj čarolija u serijalu „Harry Potter” inspirirano latinskim jezikom. U Parizu je boravila godinu dana i tako usavršavala znanje francuskoga jezika. Kada je diplomirala, vraća se u London i počinje raditi u internacionalnoj tvrtki „Amnesty International” Sama ideja o romanu „Harry Potter” nastala je u vlaku kada je Joanne putovala prema King Crossu. Tijekom sljedećih pet godina pisala je bilješke, a koje su uključivale svih sedam knjiga. Uglavnom je pisala vlastoručno pa je s vremenom prikupila zavidan broj bilješki o budućem serijalu. Dok je popularni serijal bio samo ideja u nastanku, preselila se u Portugal kako bi podučavala engleski kao strani jezik. Tamo je upoznala svojega budućega muža Jorgea Arantesa s kojim je 1993. godine dobila kćer Jessicu.

Nakon toga odlazi u Škotsku i podučava djecu u gradskoj školi, ali ni u jednom trenutku ne zapostavlja pisanje i želju za vlastitim romanom. Kada je dovršila cijeli manuskript, poslala je prva tri poglavlja mnogobrojnim književnim agentima, ali oni nisu bili zainteresirani. Međutim, nedugo nakon razočarenja primila je pismo od jednoga agenta koji je htio pročitati ostatak manuskripta. Knjigu je objavio izdavač „Bloomsbury Children's Books” 1997. godine pod pseudonimom J. K. Rowling. Izdavač je zahtijevao objavu knjige pod neutralnim imenom budući da je smatrao kako dječaci ne bi čitali knjigu čija je autorica žena. Slovo „K” u imenu stoji umjesto imena njezine bake Kathleen.

Knjiga je zatim objavljena u Sjedinjenim Američkim Državama 1998. godine, a izdavač je „Scholastic”. „Harry Potter” je doživio veliki uspjeh, a isti se povećavao sa svakim sljedećim dijelom serijala. Adaptacija serijala imala je svoj početak 2001. godine, a zaključena je 2011. godine s knjigom „Harry Potter i Darovi smrti.” J. K. Rowling je napisala i dvije popratne knjige koje su se u romanu pojavljivale kao naslovi Harryjevih školskih udžbenika „Fantastic Beasts and where to find them” i „Quidditch Through the Ages” objavljeni su u ožujku 2001. godine. Godine 2008. objavljen je i treći dodatak romanima odnosno u obliku čarobnjačkih priča za djecu „The Tales of Beedle the Bard.”¹

Godina 2012. bila je važna za spisateljicu jer je lansirala digitalnu tvrtku „Pottermore” koja 2019. godine postaje „Wizards World Digital” zatim nastavlja digitalno objavljivati knjige „Harry Potter” i „Fantastic Beasts.” Iste godine objavila je i svoju prvu knjigu za odrasle „The Casual Vacancy” koja je prevedena na 44 jezika, a adaptirana je u obliku televizijske serije 2015. godine. Autorica je kriminalističkih romana koje je pisala pod pseudonimom Robert Galbraith, a protagonist tih romana je privatni detektiv Cormoran Strike. Prvi od niza tih romana „The Cuckoo's Calling” objavljen je 2013. godine. Sa scenaristom Jack Thorne i redateljem Johnommo Tiffanyjem prilagođena je originalna priča „Harry Potter and the Cursed Child” pa je ista izvedena na pozornici u Londonu 2016. godine.²

Rowling je iste godine napisala i scenarij za film „Fantastic Beasts and Where to Find Them”, koji je prethodio događajima prikazanim u originalnom filmskom serijalu „Harry Potter”, u dva nastavka. U svibnju 2020. godine objavila je bajku za najmlađu djecu naziva „Ickabog”. Njezina bajka „The Christmas Pig” priča je o dječaku i njegovoj ljubavi prema najvrjednijoj stvari koju posjeduje.

Osvojila je brojne nagrade za književnost i dobrotvoran rad. Također, osnivačica je i predsjednica udruge „Lumos” koja ima za cilj ima pobuditi svijest kod ljudi o glavnim razlozima razdvajanja obitelji što uključuje siromaštvo, konflikt i diskriminaciju. Osnovala je i udruhu „Anne Rowling Regenerative Neurology Clinic” u sjećanju na majku koja je umrla 1990. godine zbog komplikacija od *multiple skleroze*. Godine 2000. osnovala je i udruhu „Volant” s ciljem ublažavanja socijalne deprivacije koja najčešće pogađa žene i djecu.³

¹ <https://www.jkrowling.com/news/>; Službena stranica autorice: The Ickabog. (5. ožujka 2023.)

² J. K. Rowling: Harry Potter and the Cursed Child, Little, Brown, Great Britain. (2016., str. 339.)

³ <https://www.jkrowling.com/news/>; Službena stranica autorice: The Ickabog. (5. ožujka 2023.)

Fotografija broj 1. *J. K. Rowling*.⁴

⁴ <https://www.jkrowling.com/media-kit/>; Službena stranica autorice: The Ickabog. (5. ožujka 2023.)

3. Dječja književnost i fantastika kao žanr

U relevantnoj literaturi pojam dječja književnost se definira kao: „posebni dio književnosti koji obuhvaća djela što po tematici i formi odgovaraju dječjoj dobi (grubo uzevši od 3. do 14. godine), a koja su ili svjesno namijenjena djeci, ili ih autori nisu namijenili djeci, ali su tijekom vremena, izgubivši mnoge osobine koje su ih vezale za njihovo doba, postala prikladna za dječju dob, potrebna za estetski i društveni razvoj djece, te ih gotovo isključivo ili najviše čitaju djeca.”⁵ Iz navedene definicije razvidno je da je to književnost, koju su pisci svjesno ili nesvjesno namijenili djeci, a ista sadrži bitne umjetničke komponente koje su nužne za estetski i društveni razvoj djece. Prema Milanu Crnkoviću: „Dječja književnost je književnost namijenjena djeci. U toj kratkoj definiciji bitna su tri pojma: književnost, djeca i namjena, i koliko je njihovo značenje točnije i jasnije, toliko je manje nesporazuma.”⁶

Hameršak i Zima zaključuju da je dječja književnost „naglašeno zaštićen sustav” zbog percepcije dječjeg čitatelja kao „nedovoljno kompetentnog”. Ističu da su odrasli „posrednici dječje književnosti o čijim prosudbama ovisi hoće li i u kojem obliku pojedini tekst biti objavljen, distribuiran ili općenito prosljeđen djeci [...] Njih zanima odgovara li tekst njihovoj temeljnoj predodžbi o tome što je prikladna dječja lektira. U slučaju da je tomu tako, oni su ga spremni preporučiti ili prosljediti izravno djeci i mladima čak i kada im on nije osobito privlačan.”⁷

Fantastično ima značenje: **1.** maštovito, nestvarno; **2.** čudesno, nadnaravno...⁸, a fantastika: ono što je stvoreno fantazijom, što je iz fantazije izmaštano, plod mašte [*znanstvena fantastika*].⁹ Milivoj Solar piše da je fantastika „poseban književni žanr zasnovan na čitateljevoj sumnji u mogućnost da se opisane pojave mogu racionalno objasniti.”¹⁰ Fantastika se temelji plodu mašte, onome što je nestvarno i ne može se racionalno objasniti.

Sintagma *fantastička književnost* tumači se kao: „pripovjedni modus obilježen prikazom kakve čudne ili čudovišne pojave s popratnim učinkom zatečenosti, nevjerice pa i zgroženosti književnog lika i čitatelja. Oblikuje se na otklonu i od znanstvene i od religiozne slike svijeta, a društvenu i odgojnu funkciju književnosti marginalizira na uštrb književne imaginacije. Iako su natprirodna

⁵ Milan Crnković: *Dječja književnost - priručnik za studente i nastavnike*, Zagreb, Školska knjiga, 1982., str. 5.

⁶ Milan Crnković i Dubravka Težak: *Povijest hrvatske dječje književnosti od početka do 1955. godine*, Zagreb, Znanje, 2002., str. 7.

⁷ Marijana Hameršak i Dubravka Zima: *Uvod u dječju književnost*, Zagreb, Leykam international, 2015., str. 111.

⁸ Natuknica fantastično: <https://hjp.znanje.hr/index.php?show=search> (1. svibnja 2023.)

⁹ Natuknica fantastika: <https://hjp.znanje.hr/index.php?show=search> (1. svibnja 2023.)

¹⁰ Milivoj Solar: *Rječnik književnoga nazivlja*, Zagreb, Golden marketing - Tehnička knjiga, 2006., str. 96.

bića zastupljena već u bajkama i srednjovjekovnim bestijarijima, fantastična književnost afirmirala se tek s romantizmom (E. A. Poe, E. Th. A. Hoffmann, Th. Gautier, G. de Nerval), i to zahvaljujući buđenju čitateljskoga zanimanja za numinoznu priču. U skladu s tim fantastična književnost premješta umjetničko težište s područja lijepoga na područje neočekivanoga, uznemirujućega i zazornoga. Zato fantastička priča često prikazuje ozbiljne poremećaje „prirodnoga poretka“ stvari koji ne nalaze pravo objašnjenje (Tz. Todorov, Uvod u fantastičku književnost, 1971). Motivaciju za to nalazi u predajama, snovima, priviđenjima i objavama lišenima racionalnog uporišta.”¹¹ Izniman značaj za popularizaciju fantastična književnost u 20. st. imali su zagovornici nadrealizma osobito J. L. Borges.

Fantastična književnost je žanr književnosti koji se bavi stvaranjem i istraživanjem izmišljenih svjetova, nadnaravnih bića, magije i neobičnih događaja. Taj žanr je poznat po svojoj maštovitosti, kreativnosti i mogućnosti da nas prenese u svjetove koji se razlikuju od našega stvarnoga svijeta. Fantastična književnost može istraživati širok spektar tema primjerice: borba dobra i zla, putovanja kroz vrijeme i prostor, postavljanje pitanja o ljudskoj prirodi, identitetu, sudbini i smislu života. Ona često koristi elemente nadnaravnog i magije kako bi istražila spomenute teme i postavila izazove pred likove. Djela poput: „Alise u Zemlji čudesa” Lewisa Carrolla, „Kronika iz Narnije” C. S. Lewisa, „Harry Pottera” J. K. Rowling, „Gospodara prstenova” J. R. R. Tolkiena imala su snažan utjecaj na razvoj fantastične književnosti.¹² Fantastična književnost nije samo zabavna i uzbudljiva, već često nosi i dublje poruke i teme koje se odnose na ljudsko iskustvo, društvo i moralnost.

¹¹ Natuknica fantastična književnost: <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=18967> (3. svibnja 2023.)

¹² <https://books.google.hr/books?id=oLy9lQH3OgC&printsec=frontcover&hl=hr#v=onepage&q&f=false> (3. svibnja 2023.)

3.1. Fantastična priča

U radu se navodi i objašnjava pojam – priča zatim se navode karakteristike fantastične priče. Crnković priču definira kao: „književna vrsta u kojoj se čudesno pojavljuje na bilo koji način, u bilo kojem obliku i u bilo kojem opsegu.”¹³ Iz navedene definicije razvidno je da temeljni element priče čudesno, a može se pojaviti u bilo kojem obliku odnosno opsegu. Element čudesnog je karakterističan i za bajku. „Bajka je najdulja usmeno-prozna vrsta. Ona je ageografična i ahistorična te se u njezinom izučavanju koristi monogenetski pristup. Genus specificum bajke je fantastično ili čudesno. Čudesno u bajkama sudjeluje i rješava nerješivo. Dobro uvijek pobjeđuje zlo.”¹⁴ Premda je čudesno karakteristično i za bajku, ipak postoje određene razlike. „Čudesno pripada bajci. U njoj svijet čuda koegzistira sa stvarnim svijetom ne narušavajući njegov unutrašnji sklad.”¹⁵ U fantastičnoj priči uočljiva je granica, u bajci se svijet realnoga i irealnoga međusobno prožima, tj. „prijelaz iz realnog u irealno naglašen.”¹⁶ Crnković u djelu *Sto lica priče* navodi da je: „priča nadređen pojam koji obuhvaća kraće podvrste priče, a to su: bajka, fantastična priča, saga, legenda i pripovijetka”¹⁷ Isti autor navodi kako je „presudni trenutak u nastajanju fantastične priče je pomak u irealno.”¹⁸

Za fantastičnu priču je karakterističan svijet magije, čudesni događaji, ali i neobična mjesta, koja se razlikuju od stvarnoga svijeta. Nadalje, u fantastičnim pričama se mogu pojaviti nadnaravna bića kao što su: čarobnjaci, vještice, vilenjaci, zmajevi, vukodlaci, jednorog, vilenjaci i dr. Pored navedenih obilježja tipični su i magični predmeti poput čarobnih štapova, knjiga, artefakti s posebnim moćima ili predmeti koji ispunjavaju želje. „Fantastične priče tematiziraju igru, djetinjstvo i odrastanje, prevladavaju suvremeni motivi, napušta se stereotipna kompozicija, uočava se prijelaz iz stvarnog u nestvarni svijet, sumnja se u postojanje nestvarnoga svijeta, glavni su likovi djeca koja se vole igrati i maštati, nestvarni se likovi često nalaze u ulozi tajanstvenoga prijatelja.”¹⁹ Lokalizacija, tj. mjesto radnje u fantastičnim pričama može biti smještena u imaginarnim svjetovima, drevnim kraljevstvima, ali i modernim svjetovima koji imaju skrivene

¹³ Milan Crnković: *Sto lica priče*, Školska knjiga, Zagreb, 1987., str. 8

¹⁴ Marko Dragić: *Poetika i povijest hrvatske usmene književnosti* (fakultetski udžbenik), Filozofski fakultet, Sveučilišta u Splitu, Split, 2008., str. 260.

¹⁵ Dubravka, Težak: *Hrvatska poratna dječja priča*, Školska knjiga, Zagreb, 1991., str. 11.

¹⁶ *Isto*.

¹⁷ Milan Crnković: *Sto lica priče*, Školska knjiga, Zagreb, 1987., str. 8.

¹⁸ *Isto*, str. 15.

¹⁹ Ana Pintarić: *Umjetničke bajke: teorije, pregled i interpretacije*, Osijek, Matica hrvatska, 2008., str. 12.

magične aspekte. „Ako se, pak, stvarni svijet od nadnaravnog odvoji, npr., snom, propadanjem u neki otvor, otvaranjem nevidljivih vrata, može se govoriti o novom žanru - fantastičnim pričama. Osim navedenog u fantastičnim su pričama glavni likovi djeca koja se vole igrati i maštati. Fantastične priče tematiziraju suvremenost, mogu se javiti nestvarni likovi (vile, patuljci, čarobnjaci, vještice, divovi, zmajevi), ali u novoj ulozi i smanjenih čarobnjačkih sposobnosti.”²⁰

²⁰ Ana Pintarić: *Umjetničke bajke: teorije, pregled i interpretacije*, Osijek, Matica hrvatska, 2008., str. 11.

3.1.1. Alisa u Zemlji Čudesa

„Alisa u Zemlji Čudesa”, autora Lewis Carroll, predstavlja utemeljenje fantastične priče u dječjoj književnosti. Godine 1865. je objavljeno i time dolazi do prekretnice u dječjoj književnosti.²¹ Glavni likovi su djeca, ali je karakteristična pojava i nestvarnih likova i u konačnici povratak u realan svijet. Takvu priču određuje „povezanost sa suvremenošću, glavni su likovi djeca”, a osim toga takvo djelo karakterizira „pojava nestvarnih likova, nevjerojatne situacije, povratak u stvarnost.”²²

Lewis Carroll pseudonim je engleskoga autora imena Charles Lutwidge Dodgson rođenoga 27. siječnja 1832. godine. Umro je 14. siječnja 1898. godine. Njegova najpoznatija djela su: „Alisa u Zemlji Čudesa” i njegovog nastavka „Alisa iza ogledala”. Rođen je u malome mjestu imena Daresbury gdje je i proveo svoje djetinjstvo. Otac je bio velečasni te je sa suprugom odgajao djecu u vjeri u izoliranom zaselku. Carroll i njegova braća i sestre smišljali su nove igre kako bi izbjegli dosadu u čemu je prednjačio autor. Obitelj se preselila u Croft kada je Lewis imao dvanaest godina gdje su započeli s objavom kolekcija manuskripta naziva „Rectory Magazines”. Veliki broj sačuvanih manuskripta napisao je sam autor. Pohađao je školu „Richmond School, Yorkshire”, ali nije se pronašao u tome okruženju te je svoje školovanje nastavio u „Rugby School” te je dobio školarinu na prestižnome sveučilištu „Christ Church, Oxford”. Tijekom vremena autor je počeo provoditi vrijeme s djecom dekana sveučilišta te je za njih smišljao priče o Alisi i njezinim avanturama u zemlji čudesa. Autor je zapisao svoje priče o Alisi za dekanovu kćer Alice Liddell, a većina romana je bila inspirirana piknikom na kojem su bili nekoliko tjedana ranije. Poznati spisatelj Henry Kingsley pročitao je spomenuto djelo te je poticao Carolla na objavu „Alise u Zemlji Čudesa”. Macdonald, poznati autora dječjih romana, čitao je priču o Alisi svojoj djeci te je njegov sin Greville posebno bio oduševljen pročitanim. Knjiga je objavljena 1865. godine, a nakon toga slijedi nastavak „Iza ogledala.”²³

Fantastični elementi, koji se isprepliću s kompleksnom i nepredvidljivom radnjom, čine „Alisu u Zemlji Čudesa” jednim od najpopularnijih djela u povijesti engleske fantastične književnosti. Jedna od mnogih posebnosti ovoga djela nalazi se u ilustracijama za koje je zaslužan britanski

²¹ [Alice's Adventures in Wonderland | Summary, Characters, & Facts | Britannica](#) Encyclopedia Britannica, Alice's Adventures in Wonderland. (8. svibnja 2023.)

²² Ana Pintarić, *nav. dj.*, str. 11.

²³ [Lewis Carroll | Biography, Books, Poems, Real Name, Quotes, & Facts | Britannica](#) (8. svibnja 2023.)

umjetnik John Tenniel. Djelo prati djevojčicu Alisu koja jednoga dana zaspe na livadi i sanja kako prati bijeloga zeca. Tijekom radnje knjige Alisa proživljava mnoge neobične avanture koje nemaju logički slijed te su popraćene s neobičnim likovima i čestom mijenjanju Alisine veličine. Na svome putovanju upoznala je gusjenicu koja puši nargilu, vojvotkinju s djetetom koje se pretvara u svinju, mačku s velikim osmjehom na licu, ludog šeširdžiju i ožujškoga zeca. Posebnost ovoga djela nalazi se u njegovoj apsurdnosti i događajima koji nemaju smisla i koji se ne poklapaju jedni s drugima. Na primjer, Alisa igra kriket koristeći flaminga umjesto palice i ježa umjesto lopte, a tijekom toga događaja crvena kraljica zahtjeva pogubljenje gotovo svih prisutnih bića.²⁴ Autor na ovaj način prikazuje kako stvari u životu nisu crno-bijele, a rješenje problema nije jedinstveno. Zanimljivo je nadodati kako je u ovome čudnovatome svijetu normalno da se ovako igra kriket i kako se svi prisutni ne iščuđavaju tome trendu.

„Alisa u Zemlji Čudesa” autora Lewis Carroll predstavlja svojevrsnu prekretnicu u književnosti, tj. dolazi do utemeljenja fantastične priče. Glavni likovi su djeca, ali priča ne nosi više elemente neodređenosti nego naprotiv mogu se smjestiti u određene vremenske okvire. A. Pintarić navodi da je za takvu priču karakteristično „pojava nestvarnih likova, nevjerojatne situacije, povratak u stvarnost.”²⁵ Međutim, bitno je istaknuti kako u serijalu romana o Harryju Potteru postoji veliki broj čudnovatih bića i zastupljenost magije.

3.1.2. Alisa iza ogledala

„Alisa iza ogledala” punoga naziva „Iza ogledala i što je Alisa pronašla tamo” nastavak je popularnog fantastičnog djela „Alisa u Zemlji Čudesa”, koji je objavljen u prosincu 1872. godine. Alisa u ovome djelu proživljava svoju drugu avanturu po redu u obliku prelaska u novi svijet koristeći se ogledalom, a spomenuti svijet temelji se na šahovskoj ploči i figuricama. Nastavak kao i njegov prethodnik sadrži veliki broj pamtljivih izreka i poezije koje autori citiraju od izlaska djela pa sve do današnjeg vremena.²⁶

Alisa pronalazi pjesmu koju ne može pročitati budući da je napisana od kraja prema početku što na suptilan način prikazuje fantastične elemente u djelu. Također, veliki broj događaja u romanu prati pravila šaha što je vidljivo na primjeru kraljice i kralja. Kraljica se tijekom radnje

²⁴ <https://www.britannica.com/topic/Alices-Adventures-in-Wonderland> (4. svibnja 2023.)

²⁵ Ana Pintarić: *nav. dj.*, str. 12.

²⁶ <https://www.britannica.com/topic/Humpty-Dumpty> (10. svibnja 2023. god.)

djela često kreće, a kralj najčešće ostaje na svome mjestu. Bitno je i navesti same likove bijele i crvene kraljice koji su inspirirani samom igrom šaha. Na tim primjerima uočava se uzorak povezivanja svakodnevnih predmeta i situacija s nestvarnim svijetom što stvara dojam fantastičnog i nelogičnog bez korištenja magije i čarolija. Nakon što je završila razgovor s cvijećem Alisu su usmjerili prema vlaku gdje je putovala s kozom, komarcem i čovjekom koji je bio odjeven u bijeli papir. Taj događaj povećava apsurdnost djela te prikazuje suptilnost poprilično nelogične situacije koja je normalna za sve likove u romanu, a zbunjujuća za Alisu, ali i čitatelje.²⁷

Fantastičnoj i pomalo neobičnoj strukturi djela pripadaju i neobični likovi.

²⁷ <https://interestingliterature.com/2020/11/lewis-carroll-through-looking-glass-summary-analysis/> (10. svibnja 2023.)

4. Ciklus knjiga Harryja Pottera

Serijal knjiga „Harryja Pottera”, spisateljice J. K. Rowling, sastoji se od sedam knjiga koje prate avanture mladoga čarobnjaka Harryja Pottera. Serijal se dijeli na:

1. „Harry Potter i Kamen mudraca” - predstavlja čitateljima svijet čarobnjaštva i upoznaje ih s Harryjem Potterom, djetetom bez roditelja, a koji saznaje da je čarobnjak i upisuje se školu čarobnjaštva u Hogwarts. Istražuje tajnu Kamena mudraca, objekta koji pruža besmrtnost.
2. „Harry Potter i Odaja tajni” - Harry se vraća u Hogwarts i suočava se s tajanstvenim stvorenjem koji skamenjuje djecu bezjačkog podrijetla školu. Otkriva postojanje odaje tajni, skrivene prostorije u kojoj se čuva moćna sila.
3. „Harry Potter i Zatočenik Azkabana” - fokusirana je na upoznavanje sa Siriusom Blackom, zloglasnim zatvorenikom iz Azkabana. Harry saznaje o povezanosti s Blackom i otkriva tajnu koja se krije smrti svojih roditelja.
4. „Harry Potter i Plameni pehar” - prati Harryja dok se natječe u Triwizard Turniru, međunarodnome čarobnjačkome natjecanju. On se suočava s brojnim izazovima, mračnim silama, ali i s povratkom Lorda Voldemorta.
5. „Harry Potter i Red feniksa” - predstavlja formiranje tajnoga reda čarobnjaka kako bi se suprotstavili Voldemortu. Harry se suočava s čarobnjacima, koji ne vjeruju u Voldemortom, ali istovremeno se suočava se s tajnom što se krije iza proročanstava o Lordu Voldemortu i samome Harryju.
6. „Harry Potter i Princ miješane krvi” - Harry otkriva tajnu iza Voldemortove prošlosti i Horcruxa, predmeta u kojima je Voldemort sakrio dijelove svoje duše. Rat protiv mračnih sila postaje intenzivan, a mračna sile sve više dopiru do Hogwartsa.
7. „Harry Potter i Darovi smrti” - posljednja knjiga prati Harryjevu potragu za preostalim Horcruximima i borbu s Voldemortom. Harry otkriva istinu o svojoj prošlosti i sudbini te se suočava se s izborima koji će odrediti ishod rata. Tijekom serijala, prati se Harryjevo odrastanje, njegovi prijatelje Rona i Hermione, njihove avanture i borbu protiv mračnih sila. U serijalu se istražuje teme prijateljstva, hrabrosti, ljubavi žrtve i važnosti borbe za ono što je ispravno.²⁸

²⁸ [Harry Potter | Character, Books, Movies, & Facts | Britannica](#) (15. svibnja 2023.)

4.1. Kratak osvrt na Harryja Pottera i Darove smrti

„Harry Potter i Darovi smrti” je sedmi roman u popularnoj seriji knjiga „Harry Potter” autorice J. K. Rowling. Roman je objavljen 2007. godine i predstavlja završetak epske priče o mladom čarobnjaku Harryju Potteru i njegovoj borbi protiv zloga, čarobnjaka Lorda Voldemorta. Radnja romana započinje neposredno nakon događaja u prethodnom romanu „Harry Potter i Princ miješane krvi.” Završni dio započinje dijalogom između dvaju smrtonoša (pristaša Lorda Voldemorta). Citat koji slijedi prikazuje Severusa Snapea u ulozi dvostrukoga agenta. Snapeova žrtva je doprinijela pozitivnom ishodu rata. „Dvojica muškaraca pojavila su se niotkuda, nekoliko metara dalje u uskom, mjesečinom obasjanom putiću. Na sekundu su stajali prilično mirno, štapići usmjereni jedan drugome na prsa. Prepoznavši jedan drugoga, spremili su štapiće ispod ogrtača i počeli hodati žustro u istom smjeru.

„Vijesti?”, upitao je viši od njih dvojice. „Najbolje”, odgovorio je Severus Snape. Staza je s lijeve strane bila omeđena divljim, nisko rastućim dračama, a s desne strane visokim, uredno njegovana živica. Dugi ogrtači mahali su im oko gležnjeva dok su marširali. „Mislio sam da ću možda zakasnuti”, rekao je Yaxley, njegove tupe crte lica klize u i izvan vidokruga dok grane nadvišenih stabala lome mjesečinu. „Bilo je malo zeznutije od očekivanog. Ali nadam se da će biti zadovoljan. Zvučite uvjereni da će vaš prijem biti dobar?”²⁹

Snape je riskirao svoj život kako bi spasio Harryjev i oslobodio cijeli magični svijet od Voldemortove vladavine. On je kompleksan lik koji ima više dimenzija.

Harry, Hermione Granger i Ron Weasley odlučili su napustiti Hogwarts kako bi pronašli i uništili preostale Horcruxe odnosno objekte koji sadrže dijelove Voldemortove duše. Na početku djela Harry se bori s osjećajem krivnje zbog gubitka svih ljudi koji su ga pokušali zaštititi.

„Šok zbog gubitka Divljookoga stajao je nad ukućanima u danima koji su uslijedili. Harry je očekivao da će ga vidjeti kako ulazi kroz stražnja vrata kao drugi članovi Reda, koji su prolazili i prenosili vijesti. Harry je smatrao da ništa osim akcije neće umiriti njegove osjećaje krivnje i tuge i da bi trebao pronaći i uništiti Horcruxe što je prije moguće.”³⁰

Horcruxi su ključni za Voldemortovu moć i besmrtnost pa je njihovo uništenje presudno za poraz zloga čarobnjaka. Harry, Hermione i Ron krenuli su na opasno putovanje u potrazi za Horcruxima.

²⁹ J. K. Rowling: *Harry Potter i Darovi smrti*, Algoritam, Zagreb, 2005. str. 4.

³⁰ *Isto*, str. 47.

Na tome putu susreli su se s različitim preprekama i opasnostima. Dok otkrivaju tajne o Voldemortovoj prošlosti, tragaju za ključevima koji će ih dovesti do uništenja Horcruxa. Njihovo putovanje obuhvaća posjete različitim lokacijama uključujući Gringotts, čarobnjačku banku i tajanstveno mjesto nazvano „Godric's Hollow”, gdje su se odigrali ključni događaji u Voldemortovom i Harryjevom životu. Tijekom putovanja Harry otkriva da je sam postao Horcrux kada je kao beba preživio Voldemortov napad.

„Harry kao da je promatrao dvojicu muškaraca s jednog kraja dugog tunela. Bili su tako daleko od njega, njihovi glasovi čudno su odjekivali u njegovim ušima. „Dakle, dječak... dječak mora umrijeti?” upitao je Snape sasvim mirno. „I sam Voldemort to mora učiniti, Severuse. To je bitno.” Još jedna duga tišina. Onda je Snape rekao: „Mislio sam... Sve te godine, da smo ga štitili za nju. Za Lily.” „Zaštitili smo ga jer je bilo neophodno naučiti ga, odgajati ga i pustiti da iskuša svoju snagu”, rekao je Dumbledore, a oči su mu još uvijek bile čvrsto zatvorene. „U međuvremenu, veza između njih postaje sve jača. Ponekad mislim i da sam Harry sumnja u to. Ako ga poznajem, kada krene u svoju smrt, to će uistinu značiti kraj Voldemorta.”³¹

Shvatio je da mora umrijeti kako bi uništio Horcrux u sebi i time oslabio Voldemorta. Odlučio se žrtvovati s ciljem da zaštiti svoje prijatelje i čarobnjački svijet od tiranije Voldemorta. Harry, Hermione, Ron i njihovi saveznici sukobljavaju se s Voldemortom i njegovim pristašama. Harry je uspio preživjeti i na kraju se suočava se s Voldemorta. U tome presudnom trenutku Harry otkriva istinu o svojoj sudbini, a to mu omogućava povratak iz mrtvih. Sljedeći citat prikazuje konačnost Lorda Voldemorta.

„Prasak je bio poput topovske eksplozije, a zlatni plamen koji je izbio između njih, u mrtvom središtu kruga u kojem su se nalazili, označio je točku gdje su se čarolije sudarile. Harry je vidio Voldemortov zeleni plamen kako se susreće s njegovom čarolijom, vidio je Bazgin štapić kako leti visoko, taman nasuprot izlaska sunca, vrti preko začaranog stropa poput odsječene glave Nagini, vrteći se zrakom prema gospodaru kojeg ne bi ubio, koji je došao napokon ga u potpunosti prihvatiti. Harry je s nepogrešivom vještinom tragača uhvatio štapić sa slobodnom rukom dok je Voldemort padao unatrag raširenih ruku, a grimizne oči su mu se kotrljale unatrag. Tom Riddle je pao na pod sa svjetovnom konačnošću, njegovo tijelo slabašno i skupljeno, blijede ruke prazne, a zmijoliko lice nesvjesno. Voldemort je ubijen vlastitom kletvom.”³²

³¹ Isto, str. 362.

³² Isto, str. 391.

Harry je pobijedio Voldemorta i time ga uništio zauvijek. Epilog romana prikazuje događaje 19 godina kasnije. Harry je odrastao, oženjen je za Ginny Weasley i imaju troje djece. Hermione i Ron su također u braku i imaju svoju obitelj.

„Jesen kao da je iznenada stigla te godine. Jutro prvoga rujna bilo je prohladno i dok je mala obitelj prelazila tutnjavu cestu prema velikoj čađavoj stanici, isparavanja ispušnih plinova automobila i dah pješaka blistali su poput paučine na hladnom zraku. Roditelji su gurali prepuna kolica s dva velika kaveza. Sove u njima ogorčeno su hukale, a crvenokosa djevojčica je zaostajala za braćom, držeći očevu ruku.”³³

Harry napokon dobio ono što je najviše priželjkivao, a to je njegova vlastita obitelj.

³³ *Isto*, str. 394.

5. Prikaz fantastičnih elementa u serijalu „Harryja Pottera”

Serijal knjiga o Harryju Potteru, spisateljice J. K. Rowling, obiluje fantastičnim elementima koji imaju funkciju stvaranja atmosfere čarolije i magije u svijetu čarobnjaka. Nekih od ključnih fantastičnih elemenata prisutnih u serijalu su:

- Fantastična bića: U svijetu Harryja Pottera postoje mnoga fantastična bića koja obitavaju u čarobnjačkom svijetu. To uključuje kućne vilenjake (house-elves) poput Dobbyja, fenikse kao što je Fawkes, zmajeve, vilenjake, kentaure i mnoge druge.
- Magični predmeti: U magičnome svijetu postoje mnogi magični predmeti. Postoje razne vrste magičnih predmeta poput čarobnih štapića, napitaka, začaranih ili ukletih predmeta. Spomenuto dodaje još jednu dimenziju svijetu Harryja Pottera.
- Hogwarts: Škola čarobnjaštva i vještičarenja predstavlja ključnu lokaciju u serijalu. Škola je ispunjena magičnim aspektima primjerice stube koje se pomiču, Quiditch teren, hodnici koji se mijenjaju i nevidljivi plašt.

Fotografija broj 2. Škola Čarobnjaštva i vještičarenja Hogwarts.³⁴

³⁴ <https://www.journal.hr/lifestyle/modne-vijesti-lifestyle/vijest-koja-je-odusevila-obozavatelje-harryja-pottera-sada-i-vi-mozete-provesti-noc-u-hogwartsu/> (4. lipanj 2023.)

6. Fantastični elementi u djelu „Harry Potter i Darovi smrti”

U djelu „Harry Potter i Darovi smrti” fantastični elementi su manje izraženi u usporedbi s prethodnim knjigama serijala. Ta knjiga je fokusirana na epsku bitku između dobra i zla, a fantastični elementi služe kao podrška glavnoj priči. Ipak, postoje neki trenutci u kojima se navode fantastična stvorenja i elementi magije. Primjerice, u prvome dijelu knjige Red Feniksa je koristio Višesokovni napitak kako bi prevarili smrtonoše i zaštitili Harryja.

„Mundungus nije izgledao posebno ohrabreno, ali Moody je već izvadio pola tuceta čaša veličine jajeta iz ogrtača, koje je podijelio, nakon što je usuo malo Višesokovnog napitka u svaki od njih. Ron, Hermiona, Fred, George, Fleur i Mundungus su popili napitak. Svi su bili zadihani, a na licima su imali grimase dok im je napitak udarao u grlo. Odjednom su im se na tijelima pojavili mjehurići, a počeli su se i iskrivljavati se kao vrući vosak. Hermiona i Mundungus su se rastezali u visinu, a Ron, Fred i George su se smanjivali i kosa im je potamnila. Moody, prilično nezainteresiran, sada je popuštao veze velikih vreća koje je imao sa sobom. Kad se opet ispravio, nalazilo se šest verzija Harryja Pottera pred njim. Fred i George okrenuli su se jedno drugome i zajedno rekli: „Izgledamo identično!”³⁵

Harry, Ron i Hermione koriste Višesokovni napitak kako bi preuzeli identitete smrtonoša i infiltrirali se u Ministarstvo magije. Napitak im omogućava promjenu izgleda i opstanak među neprijateljima. „Hermiona je popila Višesokovni napitak koji je sada bio ugodne boje petunije, i za nekoliko sekundi pred njima je stajala dvojnica Mafalde Hopkirk. Dok je uklanjala Mafaldine naočale i pritom ih stavila na svoje lice, Harry je provjerio svoj sat.”³⁶

Također, u drugom dijelu knjige, u bitci za Hogwarts, mnogi čarobnjaci i vještice te magična bića poput goblina, kentaura i vilenjaka, sudjeluju u sukobu. Njihove magične sposobnosti utjecale su na pozitivan ishod bitke. Osim toga, postoje i reference na fantastična bića i predmete koje se navode u prethodnim knjigama, npr. kućni vilenjaci (house-elves), feniksi i dementori. Premda su ti elementi manje istaknuti u „Darovima smrti”, oni se i dalje koriste s namjerom održavanja magičnoga svijeta.

³⁵ Isto, str. 29.

³⁶ Isto, str. 123.

Fantastični elementi u završnome dijelu nadograđuju se na već spomenute elemente u serijalu. U nastavku rada oni će biti pobliže objašnjeni i opisani. Elementi koji su ključni za nastavak rada su: fantastična bića, Hogwarts kao glavna lokacija djela te magični predmeti.

6.1. Fantastična bića u djelu „Harry Potter i Darovi smrti”

Fantastična bića u djelima mogu imati osobine čovjeka poput vještica, vila i vampira, a katkada imaju osobine životinja poput hipogrifa i feniksa. Magični svijet se gradi postupno. Autori sami osmišljavaju radnju koja povezuje stvarni i izmišljeni svijet te svoje magične likove. Inspiraciju nalaze u različitim mitologijama, legendama i mitološkim bićima.

J. K. Rowling je u sve nastavke serijala o Harryju Potteru uvrstila veliki broj magičnih bića. Nadograđivala ih je te je neke osmislila već u prvome dijelu dok je druge uvodila naknadno. „Harry Potter i Darovi smrti” posljednji je nastavak serijala te se za tijek radnje nije bilo nužno uvoditi nova fantastična bića. Ključna je povezanost magičnih bića u ovome nastavku s čarobnjačkim radom, koji se odvija u istome, zatim njihova pripadnost svjetlu i tami i na kraju njihov značaj za pobjedu. Nadalje, u radu su opisane sve vrste fantastičnih bića te se detaljno navodi izvor za njihovo stvaranje.

6.1.1. Čarobnjaci i vještice

U spomenutom djelu čarobnjaci i vještice su glavni akteri čarobnjačkoga društva, zato što njima radnja počinje i završava. Također, glavni je lik Harry Potter čarobnjak. Prema tome, može se povući paralela sa stvarnim svijetom u kojem su ljudi dominantni nad životinjama. Ljudi poput čarobnjaka i vještica čine glavne jedinice društva, a životinje, koje se mogu usporediti s ostalim fantastičnim bićima imaju podčinjenu ulogu. Čarobnjaci i vještice imaju ulogu dominacije u društvu za razliku od ostalih bića koja služe ili se skrivaju u vlastitim prostorima primjerice divovi i kentauri. Oni napadaju samo ako bivaju napadnuti prvi.

Riječ *čarobnjak* u Školskome rječniku definirana je kao: osoba koja čara i ima čarobne moći, a riječ *vještica*³⁷ definirana je kao: izmišljeno biće, zla žena koja želi ljudima nanijeti zlo

³⁷ „Po narodnom vjerovanju vještice su stupile u savez s đavolom pogodbom koja se potpisivala krvlju. Konkretna ženska osoba bi đavlu prodala dušu, a đavao bi njoj dao nadprirodne moći. Zamišljane su kako jašu na metli s grbom na leđima i dugim nosom. Ulazile su kroz ključanice, spolno bludničile s đavolom, jele djecu, držale tajne sastanke,

ili žena za koju se vjeruje da ima nadnaravnu moć i da želi ljudima nanijeti zlo.³⁸ Može se zaključiti kako je pojam čarobnjak u Rječniku neutralan, a nasuprot tome pojam vještica ima negativnu konotaciju. Dragić piše da se: „razlikuju vještice u bajkama i demonološkim predajama. Vještica u bajci je bezimena i zla, a u predaji je to stvarna osoba koja nanosi zlo. Vještice se još nazivaju: *more, štrige (štringe)*³⁹ *coprnice, babe*. More su po narodnom vjerovanju djevojke koje su se povješticele.”⁴⁰

Međutim, J. K. Rowling nije poistovjetila vještice sa zlom već upravo suprotno, vještice su u njezinome djelu opisane kao obične žene koje imaju magične moći. Rowling ne ističe razliku između vještica i čarobnjaka budući da su oni ravnopravni članovi magičnoga svijeta te najčešće imaju pozitivnu ili neutralnu osobnost. Važno je spomenuti i mračne čarobnjake i vještice kao članove magičnoga svijeta koji žive na margini čarobnjačkoga društva te žele preuzeti vlast nad magičnim svijetom. Također, bitno je naglasiti da čarobnjaci i vještice nisu jedini koji imaju magične moći nego i mnoga druga fantastična bića poput kućnih vilenjaka.

6.1.2. Kućni vilenjaci

Kućni vilenjaci inspirirani su postojećim fantastičnim bićima vilenjacima, koji su se pojavljivali u mnogim bajkama i fantastičnim djelima. Kućni vilenjaci su prvi put predstavljani i opisani u drugome nastavku popularnoga serijala. Prvi je kućni vilenjak Dobby, a on je služio obitelji Malfoy. „Malo stvorenje na krevetu imalo je velike uši poput šišmiša i ispučene zelene oči veličine teniskih loptica.”⁴¹ Te su riječi predstavile Dobbyja, ali i cijelu njegovu vrstu po prvi puta. U sedmome dijelu autorica je po posljednji puta opisala vilenjaka nakon čega je uslijedila njegova smrt. „A onda je vilenjak postao prilično miran, a oči su mu bile ništa više od velikih staklenih kugli, posutih svjetlom sa zvijezda koje nisu mogli vidjeti.”⁴²

spremale masti za ljubavne napitke, izazivale razne bolesti i ludilo, gušile pri spavanju itd. Prva je vještica spaljena 1275. g. u Tuluzi, a zadnja 1793. g. u Posanu. Neki misle da je u tom razdoblju spaljeno do milijun vještica. U Hrvatskoj je spaljivanje vještica zabranila Marija Terezija 1758. g. Vjerovalo se da ima i lijepih vještica jer i đavao voli što je lijepo.” Marko Dargić: *nav. dj.*, str. 437.

³⁸ Natuknica čarobnjak: <https://rjecnik.hr/search.php?q=%C4%8CAROBNJAK> (1. lipnja 2023.)

³⁹ Vidi više u Evelina Rudan: *Vile s Učke*, Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb i Povijesni pomorski muzej Istre, Pula, 2016.

⁴⁰ Marko Dargić: *nav. dj.*, str. 437.

⁴¹ J. K. Rowling: *Harry Potter i Kamen mudraca*, Algoritam, Zagreb, 2005., str. 11.

⁴² J. K. Rowling: *Harry Potter i Darovi smrti*, Algoritam, Zagreb, 2005., str. 251.

Vilenjaci su u djelu osim čarobnjaka i vještica jedina vrsta koja ima magične moći.. Vilenjaci su potlačeni te služe isključivo čarobnjacima i vješticama. Većina kućnih vilenjaka obavlja posao sluge pa su zarobljeni u istoj kući do kraja životnoga vijeka, osim ako im vlasnici ne poklone komad odjeće. Može se zaključiti kako su čarobnjaci i vještice u strahu od vilenjaka jer se boje da će ih svrgnuti s vlasti i to je razlog zašto ih tretiraju kao robove. Također, činjenica koja potvrđuje tu tezu je zabrana posjedovanja čarobnih štapića za vilenjake. Isto se potvrđuje s reakcijom vještice kada je vilenjak oduzeo štapić njezinoj sestri budući da je htio spasiti Harryja Pottera. „Ti prljavi mali majmune!” vrištala je Bellatrix. „Kako se usuđuješ uzeti vještici štapić, kako se usuđuješ prkositi svojim gospodarima?”⁴³

Kućni vilenjaci služe i u čarobnjačkoj školi Hogwarts te se smatra neprimjerenim stupiti u razgovor s istim. Bitno je spomenuti kako je Harry Potter bio jedan od rijetkih čarobnjaka koji je poštovao prava vilenjaka što je vidljivo iz njegovoga odnosa s Dobbyjem, ali i reakcije nakon njegove smrti. „Polako, pod njegovim mrmljajućim uputama, na stijeni su se pojavili duboki rezovi. Znao je da je Hermiona to mogla učiniti urednije, a vjerojatno i brže, ali htio je osobno označiti mjesto kao što je htio i iskopati grob. Kad je Harry ustao natpis je glasio: OVDJE LEŽI DOBBY, SLOBODNI VILENJAK.”⁴⁴ Harryjevo ponašanje prema „podređenoj” vrsti ističe njegove kvalitete, a Dobbyjeva uloga u djelu prikazuje vilenjake kao junake.

6.1.3. Divovi

M. Bošković-Stulli navodi sljedeće: „**div** (turski *dev*, od perz. *dīv*: demon), jedan od mitskih demona prirode. Značenje *gigant* (gorostas, orijaš) razvilo se u turskom jeziku. Divovi su najstariji oblici poganskih bogova (otuda *divlje* voćke i *divlje* životinje koje su im posvećene). Ljudskomu heroizmu podrijetlo je u mitu o gigantima. Prema predajama divovi su nadnaravne veličine i snage te rado podižu građevine”⁴⁵ (M. Bošković-Stulli, *Istarske narodne priče*, 1959).

Divovi u ovome serijalu pripadaju fantastičnim bićima koja su izolirana od magičnoga svijeta. Primjer njihove osobnosti najbolje se može uočiti u čarobnjačkome ratu. Naime, divovi su u ratu bili podijeljeni, što naglašava manjak zajedništva njihove vrste. „Izgledaju kao da možda

⁴³ *Isto*, str. 250.

⁴⁴ *Isto*, str. 253.

⁴⁵ div. *Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje*. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021. (26. lipnja. 2023.) <<http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=15482>>.

probijaju sjeverne bitke, doveli su svoje divove.”⁴⁶ Jedan dio divova priključio se svijetloj strani dok je drugi broj njih, ali znatno veći bio na strani zla.

„BJEŽI!"; Harry je urlao. Noć je bila puna odvratnih povika i udaraca dok su se divovi hrvali, a on je zgrabio Hermioninu ruku i srušio stepenice na zemlju, Ron podiže stražnji dio.”⁴⁷

Osim toga u djelu se spominje i poludiv Hagrida koji je predstavljao Harryjevu očinsku figuru. Hagridova majka je bila div, a otac mu je bio čarobnjak. Hagrid nije bio visok kao punokrvni divovi, ali bio je viši od običnih čarobnjaka. Hagrid je za razliku od većine divova imao dobro srce te je bez razmišljanja bio na strani dobra. Divovi su podijeljeni i kada se uzmu u obzir njihova osobnost što je vidljivo u njihovom doprinosu ili manjku istoga u ratu.

Fotografija broj 3. Div.⁴⁸

6.1.4. Feniks

„**Feniks** (grč. *Φοῖνιξ*, *Phoīniks*, na egipatskim spomenicima **Benu** ili **Boinu**), u egipatskoj mitologiji ptica slična orlu ili čaplji, utjelovljenje boga sunca Ra, posvećena Ozirisu. Prema mitu, pri stvaranju svijeta pojavila se na prabrežuljku; prema kasnijem mitu, preuzetu od Grka i Rimljana, svakih je 500 god. dolazila iz Arabije, Etiopije ili iz Indije u Heliopolis, izgradila sebi

⁴⁶ J. K. Rowling: *nav. dj.*, str. 341.

⁴⁷ *Isto.*

⁴⁸ <https://clipart-library.com/house-elf-cliparts.html> (4. lipnja 2023.)

gnijezdo na hramu boga Sunca i u njemu se spalila. Iz pepela ona bi opet pomlađena uskrsnula, pa se tako ciklus ponavljao. Simbol neumrlosti.”⁴⁹

Feniks se u zadnjem nastavku ne spominje u izvornome obliku, ali njegovo postojanje je ključno za radnju. U radu se tumači pojam feniks iz knjige autorice J. K. Rowling povezane sa serijalom imena *Fantastične zvijeri* i gdje ih pronaći. Feniks je veličanstvena ptica veličine labuda s prekrasnim grimiznim perjem. Živi dugi niz godina te kada dosegne određenu dob može se pretvoriti u pepeo i ponovno oživjeti. Feniks je, u drugome nastavku, Harryju spasio život. Time je Harry uništio prvoga Horcuroxa, a to je dovelo do shvaćanja o porijeklu i načinu uništenja istih. Također, feniks je simbol mudrosti i moći što potvrđuje i činjenica kako je Albus Dumbledore posjedovao feniksa, simbol obitelji Dumbledore.

Pored navedenoga, feniksovo perje igra bitnu ulogu kada je u pitanju povezanost između Harryja Pottera i Lorda Voldemorta te njihovih štapića. Vanjski dio štapića izrađen je od raznih vrsta drveća, a jezgra štapića izrađena je od dijelova fantastičnih bića uključujući feniksovo perje, dlaku jednoroga i zmajevo srce što ih čini međusobno povezanima.

Fotografija broj 4. *Feniks*⁵⁰

⁴⁹ Feniks. *Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje*. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021. (26. lipnja 2023.) <<http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=19219>>.

⁵⁰ <https://clipart-library.com/house-elf-cliparts.html> (4. lipnja 2023.)

6.1.5. Goblin

Niti u Školskome rječniku niti u enciklopediji ne navodi se natuknica goblin. Razlog tome treba tražiti u činjenici da isti nisu karakteristični za hrvatsku mitologiju i narodne priče. Goblini nema univerzalan izgled te su u većini djela prikazani kao mala bića neprijatna izgleda.

U kulturi i mitologiji nekih zemalja goblini su prikazani kao bića nemirna duha koji žive u kućama. Smatra se kako goblini. J. K. Rowling predstavlja goblina na sljedeći način: „Goblin je bio za glavu niži od Harryja. Imao je bradavičavo, pametno lice, šiljastu bradu i, Harry je primijetio, vrlo duge prste i stopala.”⁵¹

U prvome dijelu prikazani su goblini koji rade u banci, a u završnome dijelu prikazani su i kao odlični kovači budući da su upravo oni izradili mač, jedan od rijetkih predmeta, koji mogu uništiti Horcuroxe.

Goblini su prilagođeni društvu čarobnjaka i vještica, ali samo prividno. Sudjeluju u razvoju magičnoga svijeta iz koristoljublja: „Dužnosti koje loše odgovaraju dostojanstvu moje rase”,⁵² odgovorio je goblin, njegov je glas grublji i manje ljudski kao što je rekao. „Ja nisam kućni vilenjak.”⁵³

Fotografija broj 5. Goblin⁵⁴

⁵¹ J. K. Rowling: *Harry Potter i Kamen mudraca*, Algoritam, Zagreb, 2005. str. 57.

⁵² J. K. Rowling: *Harry Potter i Darovi smrti*, Algoritam, Zagreb, 2005., str. 256.

⁵³ *Isto*, str. 256.

⁵⁴ <https://clipart-library.com/house-elf-cliparts.html> (5. lipnja 2023.)

6.1.6. Bazilisk

U djelu *Fantastične zvijeri i gdje ih pronaći* postoji ulomak koji opisuje baziliska. Opisan je kao zelena zmija koja može doseći i do 15 metara. Mužjaci imaju grimizno pero na vrhu glave. Bazilisk ima velike otrovne očnjake, ali njihov najopasniji adut su žute oči koje mogu skameniti svakoga tko u njih pogleda. Uzgoj baziliska započeli su mračni čarobnjaci u potrazi za oružjem, a ilegalan je od srednjeg vijeka.⁵⁵ Pojam istoga spominje se i u mnogim narodnim pričama i mitološkim pripovijedanjima. U knjizi *Snovi razuma* autorice Dal Lago Veneri opisan je kao zmaj koji na glavi ima zlatnu krunu, velika krila s bodljama i rep zmije koji završava glavom pijetla. Spominje se i njegov dah koji izgriza što se poklapa s otrovnim očnjacima o kojima Rowling pripovijeda te pogled koji lomi stijene što odgovara očima koje skamenjuju ljude u serijalu o Harryju Potteru.⁵⁶

Bazilisk se ne spominje direktno u završnome dijelu, ali treba spomenuti kako Ron i Hermione otvaraju *Odaju tajni* iz drugoga dijela te koriste baziliskove očnjake za uništavanje Horcuroxa. „Kada smo došli tamo pitala sam Rona čak i ako nađemo drugi Horcurox kako ćemo ga se riješiti? I onda se Ron dosjetio! Basiliks!”⁵⁷ Bazilisk je vrsta zmije te je povezan s Lordom Voldemortom zato što je zmija simbol kuće Slytherin kojoj on pripada i njegove obitelji.

6.2. Lokacija djela kao simbolika razvoja radnje

Radnja serijala velikim dijelom odvijala se u školi čarobnjaštva i vještičarenja Hogwarts. Škola je specijalizirana za mlade čarobnjake i vještice u dobi od 11. do 17. godina koji žele naučiti koristiti i kontrolirati svoje magične sposobnosti. Hogwarts je smatran najsigurnijim mjestom u magičnome svijetu premda se tijekom trajanja serijala ta tvrdnja opovrgava. Drugim riječima, većina se tragičnih događaja odvija u školi poput otvaranja Odaje tajni, prisustva fantastičnih zvijeri u šumi, pojava Lorda Voldemorta i slično. Za razliku od njegovih prethodnika završetak

⁵⁵https://drive.google.com/file/d/0BwJB5jgvKak8MGU3ZjhiMDQtM2FIMC00ODA5LThiZDMtYjg3NjI2MjkxNGMw/view?resourcekey=0-ntrl_F9e1XPRWmkZRlrVXA (2. lipnja 2023.)

⁵⁶ Brunamaria Dal Lago Veneri: *Snovi razuma*, Durieux, Zagreb, 2002., str. 110.

⁵⁷ J. K. Rowling: *nav. dj.*, str. 310.

serijala se uglavnom odvija izvan zidina škole. Hogwarts je simbol magije jer čarobnjaci i vještice tamo izučavaju magiju. Hogwarts je također mjesto na kojem sve počinje i završava. Od početka vremena tamo su se školovali mnogi čarobnjaci i vještice uključujući i Lorda Voldemorta.

Harry Potter se u Hogwartsu povezo sa sjećanjima svojih roditelja koje nikada nije upoznao. Jedino logično rješenje bilo je završiti radnju na mjestu na kojem je započela. Jednostavnije rečeno, Hogwarts je mjesto koje veže Harryja i Voldemorta te predstavlja njihovu povezanost. Hogwarts je za Voldemortova beznačajno mjesto zato što ne prati njegovo viđenje moći. U školi je on bio običan čarobnjak s običnim imenom. Njegova smrt, na mjestu koje prezire, umanjuje ga kao čarobnjaka te ga u potpunosti poništava kao osobu budući da se odrekao svoje ljudskosti u trenutku kada je razdijelio svoju dušu na sedam dijelova.

Lokacija nikada nije potvrđena. Smatra se kako se dvorac nalazi u Škotskoj negdje u planinama. „Uska staza se iznenada otvorila na rubu velikog crnog plijena. Smješten na vrhu visoke planine s druge strane, prozori su mu svjetlucali poput zvjezdanog neba, nalazio se ogroman dvorac s mnogo tornjeva i kula.”⁵⁸

6.3. Magični predmeti

U djelu „Harry Potter i Darovi smrti” postoji veliki broj magičnih predmeta.

„Prije nekoliko stoljeća, kažu, rekla je Cho, a Harryjevo srce je potonulo. Profesor Flitwick kaže da je dijadema nestala sa samom Ravenclaw. Ljudi su tražili, ali, pogledala je u svoje kolege Ravenclawe. Nitko joj nikada nije ušao u trag, zar ne.”⁵⁹

Sljedeće poglavlje bit će fokusirano na prikaz magičnih predmeta i na razjašnjavanje magičnih moći istih.

⁵⁸ Opis škole navodi se u: J. K. Rowling: *Harry Potter i Kamen mudraca*, Algoritam, Zagreb, 2005., str. 89.

⁵⁹ J. K. Rowling: *Harry Potter i Darovi smrti*, Algoritam, Zagreb, 2005., str. 306.

6.3.1. Štapić

Štapići su magični predmeti koji pomažu čarobnjacima i vješticama u bacanju čini. Izrađeni su od drveta poput bazge ili višnje pa u sebi sadrži jezgru od dijelova fantastičnih bića primjerice perja feniksa, dlake jednoroga ili srčane niti zmaja i sl. Imaju i vlastiti um jer oni biraju čarobnjaka, a ne obrnuto. U sljedećem citatu, majstor čarobnih štapića Oliver Ollivander, objašnjava Harryju osobnost štapića. Također, jedna je od prvih osoba u djelu koja spominje Harryjeve roditelje: „Tvoj otac je, s druge strane, preferirao štapić od mahagonija. Dug 22 centimetra. Savitljiv. Bio je snažan i izvrstan za čarolije preobraženja. Kažem da je tvoj otac preferirao taj štapić , ali štapić je taj koji bira čarobnjak, naravno.”⁶⁰

⁶⁰ *Isto*, str. 65.

6.3.2. Višesokovni napitak

Višesokovni napitak poprilično je specifičan zato što njegova priprava traje dva mjeseca. Njegov zadatak je promijeniti fizički izgled osobe, ali može se oponašati samo osoba koja već postoji. Za izradu napitaka potrebna je vlas kose. Čarobnjaci, koji imaju pozitivne namjere, spomenuti napitak koriste za zaštitu, ali mračni čarobnjaci isti mogu zloupotrijebiti.

U *Darovima smrti* napitak se koristi u mnogim situacijama kao zaštita protiv smrti. Primjerice kada je Red Feniksa premještao Harryja Pottera u sigurnu kuću te kada su se Harry i prijatelji infiltrirali u Ministarstvo kako bi pronašli jedan od Horcurxa.⁶¹ Harry je koristio Višesokovni napitak da bi mogao prisustvovati vjenčanju Ronova brata, ali isto tako ih je koristio kako ljudi ne bi znali njegovu prebivalište te se prerusio u bratića obitelji Weasley.

„Harry je uzeo veliku dozu Višesokovnog napitka i sada je izgledao kao crvenokosi bezjački dječak iz lokalnog sela, Ottery St. Catchpole, kojemu je Fred ukrao vlas kose. Plan je bio predstaviti Harryja kao bratića Barnyja i nadati se da će se stopiti s mnogobrojnom obitelji Weasley.”⁶²

6.3.3. Mač Godrica Gryffindora

Mač su izradili goblini i postojao je samo jedan takav. Izrađen je od posebnoga goblinskoga materijala koji mu daje sposobnost uništavanja Horcruxa poput očnjaka baziliska. U završnom dijelu Dumbledore, tj. u oporuci mač je ostavio Harryju, ali Ministarstvo nije izvršilo njegovu želju.

„Mač Godrica Gryffindora”, rekao je. Hermiona i Ron su se ukočili. Harry je pogledom tražio dršku obloženu rubinom, ali Scrimgeour nije povukao mač iz kožne torbice, koja je u svakom slučaju izgledala premalo da bi ga zadržala.”⁶³ Tajna moći mača je u tome što se može ukazati svakome iskrenome Gryffindoru u trenutku potrebe. Mač je pripadao osnivaču kuće Gryffindor, ali nakon njegove smrti pripada svakome Gryffindoru kojemu je potrebna njegova pomoć.⁶⁴

⁶¹ Isto, str. 80.

⁶² Isto, str. 73.

⁶³ Isto, str. 69.

⁶⁴ Isto, str. 120.

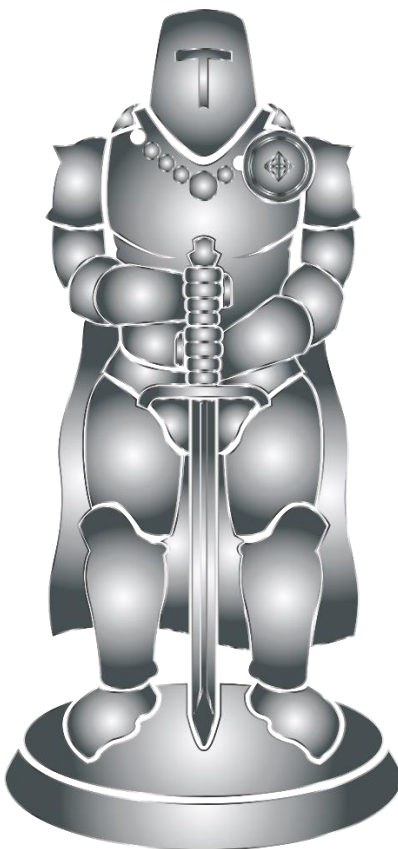
Fotografija broj 6. *Mač Godrica Gryffindora*.⁶⁵

6.3.4. Metalni oklopi u Hogwartsu

Metalni oklopi služe kao oblik zaštite od smrtonoša, sljedbenika Lorda Voldemorta. Pojavljuju se u završnoj bitci te štite Hogwarts od zlih magičnih sila. Profesoricu McGonagall koristi Piertotum Locomotor kako bi ih dovela u život te predstavljaju vitezove čija je zadaća zaštititi školu i pružiti dodatan otpor. Metalni oklopi predstavljaju jedan od najimpresivnijih magičnih predmeta jer su napravljeni s magijom koja zahtjeva visoki stupanj moći.⁶⁶

⁶⁵ <https://clipart-library.com/house-elf-cliparts.html> (5 lipnja 2023.)

⁶⁶ J. K. Rowling: Harry Potter i Darovi smrti, Algoritam, Zagreb. 2005. str. 310.

Fotografija broj 7. Metalni oklop u Hogwartsu.⁶⁷

6.3.5. Sito sjećanja

Sito sjećanja služi čarobnjacima i vješticama kako bi pregledali svoja sjećanja. „Kameno Sito sjećanja stajalo je u kabinetu kao i uvijek. Harry ga je premjestio na stol i izlio Snapeova sjećanja u široki bazen s runskim oznakama oko ruba. Bijeg u tuđu glavu za njega bi značilo blaženo olakšanje... Ni Snapeova sjećanja ne mogu biti gora od Harryjevih misli. Sjećanja su se vrtjela, srebrno bijela i bez oklijevanja, s osjećajem olakšanja, kao da će to ublažiti njegovu mučnu tugu, Harry je zaronio.”⁶⁸

Citat opisuje proceduru korištenja Sita sjećanja te Harryjeve misli koje mu se vrte u glavi dok čega presudu o svojoj sudbini. Albus Dumbledore posjeduje sito u svome uredu i koristi ga kako bi se riješio suvišnih misli i proučio povijest Horcuroxa. Legenda glasi da je sito pronađeno

⁶⁷ <https://clipart-library.com/house-elf-cliparts.html> (5. lipnja 2023.)

⁶⁸ J. K. Rowling: *nav. dj.*, str. 367.

u zidinama na području Hogwartsa te se pretpostavlja kako datira iz daleke povijesti jer sadrži natpise u obliku runa.⁶⁹

„Harry se približio dječaku. Snape nije mogao biti stariji od devet ili deset godina. Mali i žilav s pogledom neskrivene pohlepe na njegovom tankom licu dok je gledao mlađu od dvije djevojke koja se ljuljala sve više i više od svoje starije sestre.”⁷⁰

Odlomak opisuje Snapeovo sjećanje iz djetinjstva te prikazuje njegov odnos s Harryjevom majkom.

6.4. Darovi smrti

Darovi smrti su ključni element u serijalu „Harry Potter”. Darovi smrti (bazgin štapić, kamen uskrsnuća i plašt nevidljivosti) su tri moćna artefakta s posebnim svojstvima koja su povezana s konceptom smrti. „To su Darovi smrti”, rekao je Xenophilius. Uzeo je pero s prepunog stola i izvukao poderani komad pergament između više knjiga. „Bazgin štapić”, rekao je, i povukao ravnu okomitu crtu na pergamentu. „Kamen uskrsnuća”, rekao je i dodao krug na vrh linije. „Plašt nevidljivost”, završio je, zatvarajući i liniju i krug u trokut, kako bi napravio simbol što je zaintrigiralo Hermionu. „Zajedno čine”, rekao je, „Darove smrti.”⁷¹

Darovi smrti prvi puta se spominju u bajci za mlade čarobnjake „Bajka o tri brata”. U navedenoj bajci braća su uspjela izbjeći Smrt pa im ona nudi nagradu za domišljatost. Prvi brat je izabrao bazgin štapić. „Najstariji brat, čovjek naprasite ćudi, zatražio je od Smrti čarobni štapić koji dobiva svaki dvoboj, dostojan čarobnjaka koji je porazio samu smrt.”⁷² Drugi brat je od Smrti tražio kamen uskrsnuća. „Drugi čarobnjak, ohole ćudi, zaključio je da još nije Smrt dovoljno ponizio, pa je zatražio moć da joj preotme i drugi plijen. Smrt na to podigne kamen s riječne obale i pokloni ga drugome bratu, govoreći da će taj kamen imati moć da mrtve vrati u život.”⁷³ Treći brat je bio mudar te je od Smrti tražio Plašt nevidljivosti. „Najmlađi brat bijaše i najmudriji od sve

⁶⁹ J. K. Rowling: *nav. dj.*, str. 367.

⁷⁰ *Isto.*

⁷¹ J. K. Rowling: *Harry Potter i Darovi smrti*, Algoritam, Zagreb, 2005., str. 227.

⁷² J. K. Rowling: *Bajke Barda Beedlea*, Algoritam, Zagreb, 2008., str. 105.

⁷³ *Isto.*

trojice, pa nikako nije vjerovao Smrti. Zato je zatražio da ode s toga mjesta, a da ga Smrt ne može slijediti. Smrt mu je tada teška srca poklonila svoj Plašt nevidljivosti.”⁷⁴

Bazgin štapić je moćan i legendarni čarobnjački štap koji se pojavljuje u serijalu „Harry Potter”. Jedan od Darova smrti i smatra se najmoćnijim štapom koji postoji. Ono što čini bazgin štapić posebnim je njegova izuzetna snaga i moć. Poznat je po tome što može pobijediti druge štapove u čarobnjačkim duelima, a njegov vlasnik u trenutku postaje najmoćniji čarobnjak. Također, štap posjeduje neke specifične karakteristike poput toga da se ne može slomiti ili popraviti. U serijalu o Harryju Potteru različiti likovi pokušavaju doći u posjed štapića i iskoristiti njegovu moć. Taj motiv je prisutan posebno u knjizi „Harry Potter i Darovi smrti”, a posljednji je vlasnik od velikoga značaja za nastavak priče.

Kamen uskrsnuća je drugi Dar smrti. On ima moć vratiti mrtve iz svijeta mrtvih, ali samo privremeno i kao sjene svoga prijašnjega. U sedmom dijelu Harry pronalazi kamen uskrsnuća u zvrčki koju je uhvatio na svojoj prvoj Quiditch utakmici.

Plašt nevidljivosti je treći Dar smrti. On ima moć onoga tko ga nosi učiniti nevidljivim. Harry je dobio plašt nevidljivosti od svog oca kao nasljedstvo, a ispostavlja se kako je to pravi Dar smrti. Plašt je od vitalnog značaja za Harryjeve avanture jer mu omogućava neprimjetnost i zaštitu.

Tijekom serijala Harry se suočava s Darovima smrti i donosi odluke o tome kako ih koristiti i oduprijeti se njihovoj moći.

„Harry je podigao Bazgin štapić, a Ron i Hermiona su ga gledali s poštovanjem što, čak i u svom zbunjenom i neispavanom stanju, Harry nije volio vidjeti. „Ne želim ga.” rekao je Harry.”⁷⁵

6.5. Horcruxi

Horcruxi predstavljaju ključni dio tamne magije i u službi su karakterizacije glavnoga negativnoga lika, Lorda Voldemorta. Horcruxi su čarobni artefakti koji se stvaraju kada čarobnjak podijeli dio svoje duše i veže ga za drugi objekt kako bi postao besmrtnan. To je izuzetno mračna i zabranjena magija. Za stvaranje Horcruxa, čarobnjak mora počinuti neoprostivu magiju - ubojstvo. Time se oštećuje čarobnjakova duša, a oni moraju izdvojiti dio te duše i vežu je za odabrani objekt. Voldemort je stvorio ukupno sedam Horcruxa, što je izuzetno rijetko i opasno. Neki od predmeta

⁷⁴ Isto, str. 106.

⁷⁵ J. K. Rowling: *Harry Potter i Darovi smrti*, Algoritam, Zagreb, 2005., str. 392.

koji su postali njegovi Horcruxi su dnevnik Toma Riddlea, prsten obitelji Riddle, medaljon Salazara Slytherina, kalež Helge Hufflepuff i dijelovi njegovog bića su se vezali za dijelove duše koja je sakrivena u drugim bićima kao što su zmija Nagini i Harry Potter.

„Dio Lorda Voldemorta živi unutar Harryja. To je ono što mu daje moć govora sa zmijama i povezanost s umom Lorda Voldemorta koju nikada nije razumio. I dok je taj fragment duše, neotkriven od Voldemorta, ostaje vezan i zaštićen od Harryja, Lord Voldemort ne može umrijeti.”⁷⁶

Fotografija broj 8. *Dnevnik Toma Riddlea*⁷⁷

Prsten Marvola Riddlea je nekada pripadao Voldemortovom djedu, a on ga je koristio kako bi spremio jedan svoj Horcurox. Taj Horcurox je uništio Albus Dumbledore i tako je postao žrtva kletve, koja bi ga na kraju ubila, a to je dokaz moći Horcuroxa. Dumbledore je jedan od najmoćnijih čarobnjaka magičnoga svijeta. Lord Voldemort je htio biti prihvaćen od strane obitelji što ga je nagnalo da i on postane opsjednut porijeklom, a poslije i s moći. „Marvolo Gaunt je bio neuki starac koji je živio kao u svinjcu, a bilo mu je stalo samo do njegovog porijekla. Nije znao

⁷⁶ Isto, str. 362.

⁷⁷ <https://clipart-library.com/house-elf-cliparts.html> (6. lipnja 2023.)

što taj prsten predstavlja. U toj kući nije bilo knjiga, ali on nije ni bio osoba koja bi čitala bajke svojoj djeci. Mislim da su ogrebotine na kamenu bile grb jer što se njega ticalo, biti čistokrvni čarobnjak čini osobu plemićem.”⁷⁸

Medaljon Salazara Slytherina je Horcurox koji je pripadao jednom od osnivača Hogwarts. Međutim, Voldemort ga je preuzeo. Citat prikazuje opis Horcruxa u obliku medaljona te opisuje način na koji se spomenuti ponašaju:

„Medaljon se malo pomicao. Harry je znao da je stvar u njoj opet uznemirena. Osjetio je prisutnost mača i pokušao je ubiti Harryja umjesto da mu dopusti da ga posjeduje. Sada nije bilo vrijeme za duge rasprave. Sada je bio trenutak da se medaljon uništi jednom zauvijek.”⁷⁹

Dijadema Ravenclaw je skriveni Horcrux, a bio je u vlasništvu Rowene Ravenclaw, jedne od osnivačica Hogwarta. Dok je Voldemort bio učenik, prevario je kći osnivačice te oskrvnuo čast dijademe mračnim čini. „Moja majka, kažu, nikada nije priznala da je dijadema nestala, već se pretvarala da je još uvijek ima. Sakrila je svoj gubitak, moju strašnu izdaju, čak i od drugih osnivača Hogwarta.”⁸⁰

U sljedećem dijelu opisuje se: „Voldemort je uspio izvući lokaciju izgubljene dijademe iz Sive Dame. Otputovao je u daleku šumu i uzeo dijademu iz njezina skrovišta, možda čim je napustio Hogwarts, prije nego što je počeo raditi u Borginu i Burkesu.”⁸¹

Priča o izgubljenoj dijademi sadrži veliki broj preokreta. Lord Voldemort je smatrao kako nitko ne poznaje Hogwarts od njega. Sebe je smatrao najmoćnijim čarobnjakom u školi te je htio iskoristiti predmete osnivača škole za svoje Horcruxe.

⁷⁸ J. K. Rowling: *Harry Potter i Darovi smrti*, Algoritam, Zagreb, 2005., str. 360.

⁷⁹ *Isto*, str. 195.

⁸⁰ J. K. Rowling: *nav. dj.*, str. 324.

⁸¹ *Isto*, str. 345.

Fotografija broj 9. *Dijadema Rowene Rawenclaw.*⁸²

Kalež Helge Hufflepuff bio je u vlasništvu Helge Hufflepuff, jedne od osnivačica Hogwartsa. Priča iza predmeta nije jednako dramatična kao ona osnivačice Rawenclawa, ali prikazuje teoriju kako je Voldemort htio prikupiti predmete osnivača Hogwartsa zato što je prezirao školu. „Podignut u zrak za gležanj, Harry je udario u kalež koji se krenuo umnožavati, ispunjavajući skučeni prostor. Uz krikove boli, Ron, Hermiona, i dva goblina bačena su na druge predmete, koji su se također počeli razmnožavati. Napola pokopani u rastućoj plimi vrućeg blaga, borili su se i vikali. Harry je provukao mač kroz dršku Hufflepuffove šalice, zakačivši ga za oštricu.”⁸³

Voldemort je spomenuti Horcrux povjerio na čuvanje Bellatrix Lestrange. Ona ga je zaštitila kletvom umnožavanja, koja neprijatelje uguši u blagu i ostavlja opekline na tijelu, zato predstavlja Voldemortovu desnu ruku.

U radu je već navedena Voldemortova povijest sa zmijama i njegovom obitelji. „Još uvijek je imao Nagini, koja sada mora ostati blizu njega, pod njegovom zaštitom... Ali da bude sigurni, da bude potpuno siguran, mora se vratiti u svako svoje skrovište i mora udvostručiti zaštitu za svaki od svojih Horkruksa.”⁸⁴

⁸² <https://clipart-library.com/house-elf-cliparts.html> (6. lipnja 2023.)

⁸³ J. K. Rowling; *nav. dj.*, str. 325.

⁸⁴ J. K. Rowling; *nav. dj.*, str. 355.

Prikazani ulomak pokazuje povezanost između Voldemorta i njegove zmiје Nagini. Voldemort je u tome trenutku u strahu od gubitka Nagini i ostalih Horcruxa. Također, do tada nije ni sumnjao da Harry pokušava uništiti njegove Horcruxe.

Harry je posljednji i slučajno napravljeni Horcurox kojeg Voldemort nije planirao. Kada je Voldemort ubio Harryjeve roditelje i pokušao ubiti Harryja, jedan dio njegove duše zaljepio se za Harryjevu.

„Reci mu da se one noći kada ga je Lord Voldemort pokušao ubiti, kada je Lily dala vlastiti život za Harryjev, čarolija odbila od nje i odskočila na Lorda Voldemorta. Djelić Voldemortove duše bijaše raznesen od cjeline i zakačen sam od sebe na jedinu živu dušu koja je ostala u toj srušenoj zgradi.”⁸⁵

To je tajna njihove povezanosti i razlog zašto je Harry imao iste sposobnosti kao Voldemort.

Cilj je protagonista u priči, Harryja Pottera i njegovih prijatelja, pronaći i uništiti sve Horcruxe kako bi oslabili Voldemorta i prekinuli njegovu vezu s besmrtnošću.

„Dumbledore mu je povjerio posao da uništi Horcruxe , a on je poslušno nastavio uništavati predmete koji povezuju ne samo Voldemorta, već i samoga Harryja, za život!”⁸⁶

To je ključni dio njihovog napora u borbi protiv zla i zaustavljanju Voldemortove vladavine terorom. Horcruxi su simboli zlobe i pohlepe za moći, ali istovremeno predstavljaju izazov i priliku za junake romana da iskažu hrabrost, odlučnost i odanost.

⁸⁵ *Isto*, str. 360.

⁸⁶ *Isto*, str. 365.

7. Zaključak

Fantastični elementi u djelu „Harry Potter i Darovi smrti” su: fantastična bića, magični predmeti, svetišta, čarobna mjesta i dr. U radu je opisana njihova funkcija i ujedno je napravljena njihova podjela. unutar samoga rada.

Fantastična bića u romanu imaju osobine ljudi ili su pak svojim ponašanjem sličnija životinjama. Kućni vilenjaci i goblini posjeduju istu vrstu magije kao čarobnjaci i vještice. Oni su superiorni kada je magija u pitanju, ali nisu ravnopravni sudionici društva i samim time nemaju priliku za napredak. Neka fantastična bića žive u skrovištima dok druga žive služeći čarobnjacima i vješticama. Za istaknuti je da se likovi u romanu suočavaju s mračnim silama, a pri tome koriste magiju i čarobne predmete.

Magični predmeti u djelu se pojavljuju u obliku napitaka, začaranih i ukletih predmeta. Višesokovni napitak je ključan za radnju djela. Rat se odvija u čarobnjačkom svijetu te čarobnjaci i vještice koriste napitak kako bi promijenili vlastiti izgled i zaštitili se od Lorda Voldemorta i njegovih pristaša. Začarani predmeti pomažu Harryju i prijateljima kako bi ostvarili cilj i pobijedili mračnoga čarobnjaka.

Darovi smrti su također vrsta začaranih predmeta. Prema legendi oni su darovani trojici braće od strane Smrti. Darovi smrti su Bazgin štapić, Kamen uskrsnuća i Plašt nevidljivosti. Čarobnjak ili vještica koji posjeduju Darove smrti nose titulu Gospodara Smrti.

Horcruxi spadaju u kategoriju ukletih predmeta. To su naizgled obični predmeti koji sadrže dijelove Voldemortove duše. Izrada Horcruxa zahtijeva upotrebu mračne magije te je potrebno izvršiti ubojstvo. Čarobnjak ili vještica zatim odvajaju dio svoje duše i stavljaju ga u određeni predmet. Takav oblik čarolije omogućuje besmrtnost magične osobe koja je izvodi.

Fantastični elementi u djelu „Harry Potter i Darovi smrti” uglavnom se ponavljaju iz prethodnih dijelova serijala, ali su njihove osobine i sposobnosti nadopunjeni. Važno je naglasiti da fantastični elementi na tijek radnje u cijelosti. Može se zaključiti kako magija ne ostvaruje sve želje, a čarobnjaci besmrtnost traže u (ne)običnim predmetima.

8. Literatura

1. Crnković, M. (1967). *Dječja književnost – priručnik za studente pedagoških akademija i nastavnike*. Zagreb: Školska knjiga.
2. Crnković, M. (1987). *Sto lica priče: antologija dječje priče s interpretacijama*. Zagreb: Školska knjiga.
3. Crnković, T. i Težak, D. (2002). *Povijest hrvatske dječje književnosti od početka do 1955. godine*. Zagreb: Znanje.
4. Dal Lago Veneri, B. (2002). Zagreb: Durieux.
5. Dragić, M. (2008). *Poetika i povijest hrvatske usmene književnosti*. Split: Filozofski fakultet, Sveučilište u Splitu.
6. Hameršak, M. i Zima, D. (2015). *Uvod u dječju književnost*. Zagreb: Leykam. international.
7. Hranjec, S. (2006). *Pregled hrvatske dječje književnosti*. Zagreb: Školska knjiga.
8. Pavičić, Jurica (1996). Neka pitanja teorije fantastične književnosti, u: *Mogućnosti*, No. 43, 4-6, Split: Pododbor Matice hrvatske, str. 133-145.
9. Pintarić, A. (2008). *Umjetničke bajke: teorije, pregled i interpretacije*. Osijek: Matica hrvatska.
10. Rowling, J. K. (2005). *Harry Potter i Darovi smrti*. Zagreb: Algoritam.
11. Rowling, J. K. (2005). *Harry Potter i Kamen mudraca*. Zagreb: Algoritam.
12. Rowling, J. K. (2008). *Bajke Barda Beedlea*. Zagreb: Algoritam.
13. Rowling, J. K. (2016). *Harry Potter and the Cursed Child*. Great Britain: Little, Brown
14. Rudan, E. (2016). *Vile s Učke*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada i Pula: Povijesni pomorski muzej Istre.
15. Solar, M. (2005). *Teorija književnosti*. Zagreb: Školska knjiga.

Mrežni izvori

1. <https://www.jkrowling.com/news/>; Službena stranica autorice: The Ickabog. (5. ožujka 2023.)
2. <https://www.jkrowling.com/media-kit/>; Službena stranica autorice: The Ickabog. (5. ožujka 2023.)

3. Natuknica fantastično: <https://hjp.znanje.hr/index.php?show=search> (1. svibnja 2023.)
4. Natuknica fantastika: <https://hjp.znanje.hr/index.php?show=search> (1. svibnja 2023.)
5. Natuknica fantastička književnost:
<https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=18967> (3. svibnja 2023.)
6. <https://books.google.hr/books?id=oLyi9lQH3OgC&printsec=frontcover&hl=hr#v=onepage&q&f=false> (3. svibnja 2023.)
7. [Alice's Adventures in Wonderland | Summary, Characters, & Facts | Britannica](#)
Encyclopedia Britannica, Alice's Adventures in Wonderland. (8. svibnja 2023.)
8. <https://interestingliterature.com/2020/11/lewis-carroll-through-looking-glass-summary-analysis/> (10. svibnja 2023.)
9. [Harry Potter | Character, Books, Movies, & Facts | Britannica](#) (15. svibnja 2023.)
10. <https://www.journal.hr/lifestyle/modne-vijesti-lifestyle/vijest-koja-je-odusevila-obozavatelj-harryja-pottera-sada-i-vi-mozete-provesti-noc-u-hogwartsu/> (4. lipanj 2023.)
11. <https://clipart-library.com/house-elf-cliparts.html> (4. lipnja 2023.)
12. Feniks. *Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje*. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021. (26. lipnja 2023.) <<http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=19219>>.
13. <https://clipart-library.com/house-elf-cliparts.html> (4. lipnja 2023.)
14. https://drive.google.com/file/d/0BwJB5jgvKak8MGU3ZjhiMDQtM2FIMC00ODA5LThiZDMtYjg3NjI2MjkxNGMw/view?resourcekey=0-ntrl_F9e1XPRWmkZRlrVXA (2. lipnja 2023.).

Sažetak

Cilj je rada pronaći fantastične elemente u romanu u „Harry Potteru i Darovima smrti” , koji doprinose atmosferi čarolije, pustolovine i avanture. Također, pomažu stvoriti bogat i maštovit svijet u kojem se likovi suočavaju s izazovima, otkrivaju tajne i bore se protiv zla.

Polazeći od pretpostavke da se radi o fantastičnom romanu, podrazumijeva se da će i fantastični elementi biti dio stilskoga inventara autorice J. K. Rowling pa će se metodama interpretacije i analize pokušati potvrditi postavljena hipoteza.

Istraživački korpus činit će roman o Harryju Potteru, s posebnim naglaskom na posljednjem romanu „Darovi smrti”.

Ključne riječi: fantastični elementi, fantastični roman, Harry Potter, Darovi smrti.

Summary

The aim of the paper is to find fantastic elements in the novel in "Harry Potter and the Deathly Hallows", which contribute to the atmosphere of magic, adventure and adventure. Also, they help create a rich and imaginative world where characters face challenges, reveal secrets and fight evil. Starting from the assumption that it is a fantasy novel, it is understood that fantastic elements will also be part of the stylistic inventory of the author J. K. Rowling, so the methods of interpretation and analysis will try to confirm the hypothesis.

The research will consist of a Harry Potter novel, with special emphasis on the latest novel, "The Deathly Hallows."

Key words: fantastic elements, fantasy novel, Harry Potter, Deathly Hallow

SVEUČILIŠTE U SPLITU
FILOZOFSKI FAKULTET

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

kojom ja Lara Ivanišević kao pristupnik/pristupnica za stjecanje zvanja magistra/magistrice **primarnoga obrazovanja** izjavljujem da je ovaj diplomski rad rezultat isključivo mogega vlastitoga rada, da se temelji na mojim istraživanjima i oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio diplomskoga rada nije napisan na nedopušten način, odnosno da nije prepisan iz necitiranoga rada pa tako ne krši ničija autorska prava. Također, izjavljujem da nijedan dio ovoga diplomskoga rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Split, 3. srpnja 2023.

Potpis

A handwritten signature in black ink, appearing to be the letter 'L' with a stylized flourish.

Izjava o pohrani i objavi ocjenskog rada
(završnog/diplomskog/specijalističkog/doktorskog rada - podcrtajte odgovarajuće)

Student/-ica: Lara Ivanišević

Naslov rada: Element fantastično u djelu „Harry Potter i Darovi smrti”

Znanstveno područje i polje: humanističke znanosti, filologija

Vrsta rada: Diplomski rad

Mentor/-ica rada (ime i prezime, akad. stupanj i zvanje): izv. prof. dr. sc. Helena Dragić

Komentor/-ica rada (ime i prezime, akad. stupanj i zvanje): /

Članovi povjerenstva (ime i prezime, akad. stupanj i zvanje):

1. dr. sc. Helena Dragić, izv. prof.
2. dr. sc. Tea-Tereza Vidović Schreiber, doc.
3. dr. sc. Nikola Sunara, viši predavač

Ovom izjavom potvrđujem da sam autor/autorica predanog ocjenskog rada (završnog/diplomskog/specijalističkog/doktorskog rada - zaokružite odgovarajuće) i da sadržaj njegove elektroničke inačice u potpunosti odgovara sadržaju obranjenog i nakon obrane uređenog rada.

Kao autor izjavljujem da se slažem da se moj ocjenski rad, bez naknade, trajno javno objavi u otvorenom pristupu u Digitalnom repozitoriju Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Splitu i repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama *Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju*, NN br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15, 131/17), bude:

- a) u otvorenom pristupu
- b) dostupan studentima i djelatnicima FFST-a
- c) dostupan široj javnosti, ali nakon proteka 6 mjeseci / 12 mjeseci / 24 mjeseca (zaokružite odgovarajući broj mjeseci). (zaokružite odgovarajuće)

Split, 3. srpnja 2023. god.

Potpis studenta/studentice:

